

καί αὶ Ἀθῆναι, τὰ δὲ ἐν ταῖς ὀδηγίαις ταύταις ἐπισήμως ἐκφραζόμενα αἰσθήματα τοῦ ἐπισήμου τούτου Ῥωμαίου μαρτυροῦσι τρανότατα πόσον οἱ ἀνεπτυγμένοι καὶ ἑλληνικῆς παιδείας κάτοχοι Ῥωμαῖοι ἐσέβοντο τὴν χώραν ταύτην καὶ πόσον εὐγενῶς ἔκρινον περὶ αὐτῆς. Βεβαίως δὲν ἔλλειψαν Ῥωμαῖοι ἀγροῖκοι καὶ τραχεῖς βαρβαρικώτατα μεταχειρισθέντες τὴν γερασὴν καὶ σεβασμίαν χώραν, ὡς ὁ καταστροφεὺς τῆς Κορίνθου καὶ βάρβαρος τῆς Ἑλλάδος δουλωτῆς Μόμμιοι* οἱ πλείστοι ὅμως τῶν ἐξόχων Ῥωμαίων εὐλαβῶς πάντοτε προσηγάθησαν πρὸς τὴν πατρίδα τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν τοιούτων Ῥωμαίων ἐκφράζει κάλλιστα ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Πλινίου, ἣν, ὡς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφέρουσαν καὶ μαρτύριον τρανὸν τῆς τῶν Ῥωμαίων μετριότητος οὖσαν, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα ἐν μεταφράσει κατὰ τὸ πλείστον, τὸ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρον μέρος αὐτῆς.

«Πλίνιος Μαξίμω χαιρεῖν.»

» Ἡ πρὸς σὲ ἀγάπη μὲ βιάζει ὄχι νὰ σὲ διδάξω (διότι οὐδ' ἔχεις ἀνάγκην διδασκάλου), ἀλλὰ νὰ σὲ συμβουλευσω ἵνα ὅσα καὶ αὐτὸς γνωρίζεις ἀναπολήσης καὶ μὴ λησμονήσης ἢ κἀλλίον μάθης. Ἀναλογίσθητι ὅτι πέμπεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀχαΐαν, εἰς τὴν ἄκρατον ἐκκείνην καὶ ἀγνὴν Ἑλλάδα, ἐν ἣ πιστεύεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἐφευρέθησαν ὁ πολιτισμὸς, τὰ γράμματα καὶ ἡ γεωργία. Ὅτι πέμπεται, ὅπως διορθώσης τὴν κατάστασιν ἐλευθέρων πολιτειῶν, τουτέστι πρὸς ἀνθρώπους κατ' ἐξοχὴν ἀνθρώπους, πρὸς ἐλευθέρους κατ' ἐξοχὴν ἐλευθέρους, οἵτινες τὸ φυσικὸν δίκαιον διὰ τῆς ἀρετῆς, διὰ τῶν προτερημάτων, διὰ τῆς φιλίας, διὰ τῆς πίστεως τέλος καὶ τῆς θρησκείας διετήρησαν καὶ διέσωσαν. Σεβάσθητι τοὺς κτίτορας θεοῦ, τὰς σκιάς τῶν θεῶν. Εὐλαβοῦ τὴν ἀρχαίαν δόξαν καὶ αὐτὸ τὸ γῆρας, ὅπερ παρὰ μὲν τοῖς ἀνθρώποις εἶνε σεβαστὸν, παρὰ δὲ ταῖς πόλεσιν ἱερὸν. Τίμησον τὴν ἀρχαιότητα, τίμησον τὰ ὑπερφυῆ κατορθώματα, τίμησον καὶ τοὺς μύθους αὐτούς. Μὴ ἀφαιρέσης τι ἐκ τῆς ἀξίας τινός, μηδ' ἐκ τῆς ἐλευθερίας, μηδ' ἐξ αὐτῆς τῆς μεγαληγορίας. Ἐχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ χώρα ἡ πέμψασα ἡμῖν τοὺς νόμους, ἡ τις καὶ ἠττηθεῖσα δὲν παρέλαβε παρ' ἡμῶν νόμους, ἀλλ' αἰτοῦσιν ἡμῖν ἔδωκεν ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας θὰ μεταβῆς, ὅτι τὴν Λακεδαιμόνα θὰ διοικήσης, ἀς ν' ἀφαιρέσῃ τις καὶ τὸ ὑπολειπόμενον τῆς ἐλευθερίας ὄνομα εἶνε τραχὺ, σκληρὸν καὶ βάρβαρον. Μιμήθητι τοὺς ἰατροὺς, οἵτινες, εἰ καὶ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μηδὲν ὀλίγως διαφέρουσιν ἐλεύθεροι δούλων, ὅμως ἀδρότερον καὶ εὐπροσηγορώτερον περιποιοῦνται τοὺς ἐλευθέρους. Ἀναλογίσθητι τί ἐκάστη πόλις ὑπῆρξε καὶ μὴ βλέπε τί δὲν ἠδυνήθη νὰ γείνη. Μακρὰν ἀπὸ

» σοῦ ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ τραχύτης καὶ δὲν φοβεῖσαι ψόγον»..... κτλ.

Τοσοῦτον εὐγενῶς ἐφρόνει περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν ὁ νεώτερος Πλίνιος, καὶ βεβαίως καὶ ὁ προϊστάμενος καὶ κύριος αὐτοῦ Τραιανὸς ταῦτα εἶχε φρονήματα καὶ αἰσθήματα. Τοσαύτην ἐπιρροὴν εἶχον ἐξασκήσει πάντοτε τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ εἰς τοῦτο ἀναμφιβόλως ὀφείλεται καὶ ἡ σχετικῶς λίαν ἡπία διαδωγὴ τῆς Ῥώμης ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν καθυπόταξιν αὐτῆς.¹

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Γονεῖς! πρὶν εἰσαγάγητε τοὺς υἱοὺς σας εἰς ἰδιαίτερόν τι στάδιον, σπουδάξτε καθ' ὅσον δύνασθε τὰς κλίσεις, τοὺς χαρακτῆρας, τὰ προτερήματα, τὴν ἰκανότητά των.

Πόσοι εἰς τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα εἰσβιαζόμενοι, ἀποτυγχάνουσιν ἐντελῶς, ἐνῶ δι' ἄλλο εἰσι προωρισμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως, καὶ ἐδύναντο νὰ διαπρέψωσιν ἂν ἠκολούθουν ἐκεῖνο. Στρατιωτὴν θέλει ὁ πατήρ τὸν υἱόν του, καὶ τὸν εἰσάγει εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον, ἀλλ' ὁ υἱὸς κάμμιαν ὄρεξιν διὰ δάφνας δὲν ἔχει, καὶ ἀποστρέφεται τὸν κρότον τῶν πυροβόλων καὶ τὴν ὄσμην τῆς πυρίτιδος· ἢ τὸν θέλει νομικὸν ὁ πατήρ, καὶ ὁ υἱὸς ὑπὸ τὸν κώδηκα καὶ τοὺς πανδέκτας ἔχει πάντοτε κεκρυμμένην τὴν ἀνάβασιν τοῦ Ξενοφῶντος, ἢ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος· ἢ τὸν θέλει ἔμπορον, ἐνῶ ἐκεῖνος οὔτε μίαν διαίρεσιν οὔτε τὴν μέθοδον τῶν τριῶν δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς δόξαν συγγραφέως ἢ ποιητοῦ. Ὅταν οἱ πατέρες, μὴ σπουδάζοντες τῶν τέκνων τὰς κλίσεις, ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὰς βίαν, καὶ τὰ τέκνα των δυστυχῆ καθιστῶσι, καὶ εἰς τὴν πολιτείαν ἀνικάνους πολίτας παρασκευάζουσι.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ ἀνάγνωσις οὔτε ἡ καθολικὴ ἐπιστήμη εἶνε, οὔτε ἡ καθολικὴ σοφία. Ἀλλ' ὅστις συνείθισεν ν' ἀναγινώσκῃ, δύναται πάντοτε ἐφ' οἴουδ' ἕποτε ζητήματος νὰ συμβουλευέται πείραν ἀφιλοκερδῆ καὶ εὐρυτέραν τῆς ἰδικῆς του. (Λαβουλαί).

* * Ἀαλήσας μὲν πολλάκις μετενόησα, σιωπήσας δὲ οὐδέποτε. (Σιμωνίδης).

* * Τὰ πλήθη ἔχουσιν ἀνάγκην ἡσυχίας, ἀσφαλείας καὶ ἐργασίας. (Θιέρσοι).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Ὁ Σάμιος ἀθλητῆς.

Ἐν ἔτει 1847 οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν προσεκλήθησαν δι' εἰδοποιήσεων μεγαλοσχημῶν καὶ

ποικιλοχρόων παρά τινος γάλλου Γολιάθ, ελθόντος να επιδείξῃ τὴν Ἡράκλειον δύναμιν του ἐπιμισθῷ. Παρουσιασθεὶς δὲ ὡς ἀντίπαλος τοῦ Γαλάτου μικρὸς τις Σάμιος βαφεύς, λέγει ὁ κ. Θ. Ὁρρανίδης εἰς τὸ Τίρι-Λίρι, κατενίκησε τὸν γίγαντα ἐκεῖνον, ὅστις κατησχυμένος ἀνεχώρησε λάθρα. Συνετέθη τότε παρά τινος ἀχθοφόρου, ἀχθοφορικὸν καὶ δημῶδες ἀσματίον, τὸ δὴ λεγόμενον «τοῦ Φραντσέζου τὸ τραγοῦδι.» Ταῦτα διηγείται εἰς τὸ Τίρι-Λίρι ἐμμέτρως ὁ κ. Ὁρρανίδης ὡς ἑξῆς:

Ἄλλ' ἀχθοφόρος στιχοῦργός συνέθεο' ἐν τῷ ἄμα
Ἄσματιόνει; ἕσρος; τοῦ κ' ἰδοῦ το κατὰ γράμμα.

«Σὰν δὲν ἤξευρες, φραντσέζε, νὰ παλαίψη;

»Τι κολνοῦσες τὰ χαρτιά;

»Στὰ σωκάκια, τὰ πλατιά;»

«Σὰν δὲν ἤξευρες νὰ βράσης μακαρόνια,

»Τ' ἔβυνες πολὺ τυρὶ;

»Τὴν κακὴ σου τὴν ψυχρή!»

Τὸ ἄσμα τοῦτο μανικῶς ἀντήχει κατὰ κόρον Ἐντὸς ὁδῶν καὶ πλατειῶν, ῥυμῶν, καὶ λεωφόρων. Διότι δ' ὑπερήρσεν εἰς τὸν λαὸν μεγάλως, Σαφὸς ἀνήρ, ὡς ἔπεται, τὸ ἐξελληνισ' ἄλλος, Προσθεὶς διὰ τὸ εὐφρωνον, καὶ τὸν καλλυπισμὸν του, Λέξει τινὰς εἰς ἀξ' κ' αἰῶς ἀπὸ τὸ λεξικόν του.

«Εἰ οὐκ ἔγνωκας, ὦ Γάλλε, τὸ παλαίειν

»Τι ἀντήγγειλας ἡμῖν

»Τὴν ἀναίδειαν τὴν σὴν;

»Ἰαταταιᾶξ!

»Ἰαπαπαιᾶξ!

»Ὦγες' ἀπίων, ὡς βλάξ!

»Κράζων λάξ! ὁδᾶξ! παππάξ!»

«Εἰ οὐκ ἔγνωκας μακαρονίους χρῆσθαι

»Τ' ἂν ἔβυνες τυρὸν;

»Τὸν κακὸν σοὶ τὸν καιρὸν.

»Ἰαταταιᾶξ!

»Ἰαπαπαιᾶξ!

»Ὦγες' ἀπίων, ὡς βλάξ!

»Κράζων λάξ! ὁδᾶξ! παππάξ!»

Ὁ Σάμιος βαφεύς, ὅστις ἐθριάμβευσεν ἐν Ἀθῆναις πρὸ τριακονταετίας, καλεῖται Ἐπαμινώνδας Κωνσταντίνου καὶ ἐπαγγέλλεται εἰσεῖτι ἐνταῦθα τὸν βαφέα, γράφει ἡ Ἐθθιοία, ἐφημερὶς τῆς Χαλκίδος, ἐξ ἧς ἀποσπῶ τὰ ἀνωτέρω.

Αἱ συζητήσεις τῆς Βουλῆς.

Αἱ συζητήσεις τῆς Βουλῆς, λέγει ὁ Ἀλφόνσος Κάρ, ὀνομάζονται ἄλλοτε μὲν πολιτικαί, ἄλλοτε δὲ μὴ πολιτικαί. Καὶ μὴ πολιτικὴ μὲν λέγεται ἡ συζήτηση, καθ' ἣν βασανίζονται τὰ ὑλικά, τουτέστι τὰ πραγματικὰ τοῦ τόπου συμφέροντα, καθ' ἣν δηλαδὴ γίνεται λόγος περὶ γεωργίας, περὶ βιομηχανίας, περὶ εὐημερίας τῶν ἐργατῶν, περὶ ἠθικῶν τοῦ τόπου βελτιώσεων, περὶ φιλανθρωπικῶν μέτρων. Κατὰ πᾶσαν δὲ τοιαύτην συζήτησιν, οἱ βουλευταὶ ἀποχωροῦσι καὶ καπνίζουσι. Πολιτικὴ δὲ λέγεται ἡ συζήτηση, καθ' ἣν πρόκειται περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὑπουργείου, τουτέστι, καθ' ἣν οἱ τὰς δημοσίας θέσεις κατέχοντες καὶ τὰ δημοσία χρήματα διαχειριζόμε-

νοι, μονομαχοῦσι πρὸς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὰς δημοσίας θέσεις καὶ τῶν χρημάτων τῶν δημοσίων τὴν διαχείρισιν.—Κύρια δηλαδὴ ζητήματα εἶνε τὰ ὑπουργικά, τὰ δὲ λοιπὰ νομίζονται πάρεργα, συζητοῦσι δὲ περὶ τούτων οἱ δορυφόροι, οἱ δὲ λογάδες κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν καπνίζουσι.—Εὐτυχῶς δὲ νομίζεται σήμερον ὁ κυμαινόμενος βουλευτὴς, διότι, ἔνεκα τῆς σαλευμένης πλειοψηφίας, ἡ προσθήκη ἢ ἡ ἀφαίρεσις καὶ μιᾶς μόνης ψήφου τροποποιεῖ τὰ πράγματα. Ὁ ὑπουργικὸς βουλευτὴς εἶνε ἐξησφαλισμένον τῶν ὑπουργῶν κτῆμα, ἀλλ' ὁ βουλευτὴς ὁ κυμαινόμενος, κατὰ τὰς παραμονὰς ψηφοφορίας ἀμφιβόλου ἐκβάσεως, δι' ἡσυχρῖζεται ὅτι ἡ συνειδησις του δὲν ἐφωτίσθη ἀρκούντως, λέγει δὲ παρήρησιᾶ ὅτι ὀφείλει νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν τοῦ τόπου συμφερόντων. Καὶ ἰδοῦ μικροὶ μεγάλοι ἀσχολοῦνται νὰ τὸν μεταπεισῶσι, διότι ἀπὸ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἴσως τὸ πᾶν. Ἐν πάσῃ δὲ τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ψήφος τοῦ κυμαινομένου βουλευτοῦ νομίζεται τιμιωτέρα λίθων πολυτίμων, καὶ ὡς τοιαύτη πωλεῖται καὶ ἀγοράζεται.

Ἔργασιαί τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ ἔτος 1876.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1876 ἐγένοντο εἰσπράξεις καὶ πληρωμαὶ δρ. 598,396,479. Ὁ μέγιστος ὄρος τοῦ ἐν τοῖς ταμείοις Μεταλλικοῦ (κατὰ Ἰανουάριον) ἦτο δρ. 17,025,146.77, τῶν τραπεζικῶν γραμματίων δὲ (κατὰ Σεπτέμβριον) 39,739,995.—Προεξοφλήθησαν 63,014 γραμματῖα καὶ συναλλαγματικαὶ δρ. 137,111,637. Αἱ χορηγήσεις ἀνήλθον εἰς 46,819,000. Κατετέθησαν ἐντόκως καὶ ἀτόκως δρ. 19,191,000.—Καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐξεδόθησαν ἐπιταγαὶ τοῦ Κεντρ. Καταστήματος ἐπὶ τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ τούτων ἐπ' ἀλλήλων καὶ τοῦ Κ. Καταστήματος 19,252 ἐκ δρ. 38,790,543' ἐκτὸς δὲ τοῦ κράτους 3,385 συναλλαγματικαὶ (φράγκων, λιρ. στερ., φλωρινίων καὶ λιρ. ὀθωμ.) ἀξίας δρ. 6,146,253.—Καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐξεδόθησαν τραπεζικὰ γραμματῖα ἀξίας δρ. 3,813,600. Ἡ κατάστασις αὐτῶν ἐν τέλει Δεκεμβρίου 1876 ἦτο δρ. 66,645,411, ἐξ ὧν δρ. 36,034,217 ἦσαν εἰς κυκλοφορίαν.—Ἐκ τῶν ὠφελειῶν τῆς Τραπεζῆς ἀπεδόθη μέρισμα εἰς τοὺς μετόχους: κατὰ μὲν τὴν Α' ἐξ. δρ. 115.75 ἐφ' ἑκάστην μετοχὴν, κατὰ δὲ τὴν Β' δρ. 119.55, ἧτοι ἐν ὅλῳ δρ. 235.30.

Αἱ μετοχαὶ τῆς Τραπεζῆς εἶνε 18,000, ἐξ ὧν 15,645 εἶνε ὀνομαστικαὶ καὶ 2,355 ἀνώνυμοι. Ἐκ τῶν ὀνομαστικῶν ἀνήκουσιν: ἀπὸ 1 μέχρι 5 εἰς ἄτομα 497

» 6 » 10 » 201

» 11 καὶ πλέον » 303.

Εἰς Ἀναγνωστῆς.